

El jove Nathaniel Hathorne

Col·lecció Llampec

(3)

Primer premi al concurs de narrativa breu Ciutat d'Amposta:

Concurs de
narrativa breu
Ciutat d'Amposta

Primera edició: octubre 2012

Aquesta obra està subjecta a una Llicència Creative Commons
Es permet compartir l'obra en part o totalment sota las següents condicions:
Reconeixement – No Comercial – Compartir igual 3.0

Victor Sabaté

C/o Rayo Verde Editorial, S.L.
www.raigverdeditorial.cat

Producció editorial: Alberto Sotelo

Il·lustració: Nicolás Milano

Disseny editorial: Noemí Giner

Corrector: Gerard Malet

Publicat per Rayo Verde Editorial S.L.

Comte Borrell 115, àtic 2a

Barcelona 08015

raigverd@raigverdeditorial.cat

www.raigverdeditorial.cat

BIC: FA

Dipòsit legal: b-25943-2012

ISBN: 978-84-15539-22-3

Impressió: El Tinter

Aquest llibre s'ha realitzat amb tintes compostes amb olis vegetals i amb planxes que redueixen el consum de tinta.

El plastificat de la coberta s'ha dut a terme amb un polipropilè reciclable a l'aigua i que augmenta la durabilitat del llibre.

El transport i embalatge d'aquests llibres s'han efectuat amb capses de cartró corrugat 100% reciclat. S'ha evitat l'ús d'embolcalls plàstics.

Un cop llegit el llibre, si no el vols conservar, el pots deixar a l'accés d'altres, passar-l'hi a un company de feina o un amic que li pugui interessar. En el cas de voler llençar-ho (cosa impensable), feu-ho sempre al contenidor blau de reciclatge de paper.

Imprès a Espanya - *Printed in Spain*

L'editorial expresa el dret del lector a la reproducció total o parcial d'aquesta obra pel seu ús personal.

El jove Nathaniel Hathorne

Víctor Sabaté

Raig verd
editorial

A Carmela

*Round and round the shutter'd Square
I stroll'd with the Devil's arm in mine.
Not sound but the scrape of his hoot was there
And the ring of his laughter and mine.*

«Nocturne»,
Enoch Soames

El jove del gavany

Estic segur que no em creureu, i potser tampoc no creureu que jo hi cregui, en la història que ara us explicaré. Sou, és clar, ben lliures de fer-ho. El cert és que jo també he pensat que aquests esdeveniments, aquest plagi inversemblant de què crec haver estat víctima, és quelcom impossible i que, en conseqüència, el fet de relatar-ne la història haurà de vorejar allò grotesc o forassenyat. També penso, però, que és justament la seva impossibilitat el que el converteix en un robatori perfecte: un robatori en què ni tan sols la víctima pot creure. Certa o no, fruit dels meus deliris o no, em penso que la història mereix ser escrita: no conec ningú que hagi explicat mai una cosa semblant, malgrat que sospito que la meva experiència no ha estat pas l'única; potser sí que ho és el desig de parlar-ne, i tal vegada aquest desig em permetrà, d'aquí a poc temps, resoldre o demostrar certes qüestions.

Abans de començar, però, abans de la narració dels fets, i de les hipòtesis que he imaginat per explicar-los, caldrà que m'aturi en les circumstàncies que els envolten.

Potser us semblarà una rememoració innecessària, maldestra i narcisista. És possible que tingueu raó pel que fa al segon punt, atès que porto molts anys allunyat de l'escriptura i que aquestes pàgines d'estil rovellat són el meu retrobament amb ella. És possible també que tingueu raó pel que fa al narcisisme: mai no m'he distingit per la discreció ni la humilitat, si més no mentre escrivia (i, tanmateix, encara és forta la temptació de publicar aquest llibre sota un pseudònim, com succeirà amb la primera versió del text*). En cap cas tindreu raó si penseu que es tracta d'una rememoració innecessària: certament, el veritable objectiu d'aquestes pàgines no és l'exposició de les meves il·lusions de joventut, ni de les meves ambicions frustrades, ni de les tristeses que inevitablement ens assolen de tant en tant. Sóc conscient que tot això mancarà d'interès per vosaltres, com manquen d'interès les vides comunes dels homes comuns, i que aquest llibre només es justifica per la part *insòlita* de la narració. Però, cal que hi insisteixi, aquestes divagacions que l'antecedixen (que ja l'estan antecedint) són un context enutjós però necessari; sense elles, la història que vull explicar-vos no estaria *completa*. Permeteu-me, doncs, que comenci parlant-vos de mi.

Fa deu anys em trobava a les portes de la llicenciatura en Dret. Era un jove inexpert, sorrut, indolent, tímid,

* Nota de l'editor. Mentre es prepara l'edició d'aquesta novel·la, una versió en anglès del tercer capítol acaba d'ésser publicada, acompanyada d'una breu presentació de l'autor, al vuitè número de la revista *Dissonances* de la Universitat de Bowdoin, amb el títol «Young Nathaniel Hathorne» i signada amb el pseudònim I. A. Ireland.

i tenia un somni desesperat i persistent que arrossegava des de l'adolescència: convertir-me en escriptor. Tenia mig any per endavant per fer realitat aquest somni: una estada a la Universitat de Bowdoin com a professor assistent per complir amb les pràctiques de final de carrera; sis mesos que representaven la meva darrera oportunitat abans d'endinsar-me en el món dels adults, que, em temia, podria extingir la meva passió per l'escriptura.

D'ençà que havia acabat l'institut ja m'afigurava aquest destí literari, però el cert és que aquella convicció no havia estat gaire favorable: era tan forta, i em sentia tan lligat al meu destí, que havia desenvolupat una preocupant tendència a la postergació; atès que allò natural és que les determinacions es compleixin, no semblava que hi hagués cap pressa per assolir la meva. Tampoc no m'havia servit per evitar els errors: en acabar l'institut, vaig cometre la imprudència de basar en aquella convicció la tria de la carrera universitària: les dues úniques opcions que vaig considerar van ser Periodisme, que en la meva candidesa postadolescent imaginava més proper a la vida, al carrer, i Filologia, que amb igual candidesa em semblava una opció gairebé monacal, un retir de les coses mundanes, una tòpica torre de marfil. Com que la meva inclinació natural em conduïa (i encara em condueix) precisament cap a la solitud i l'allunyament de les activitats socials, vaig decidir-me, com una mena de mecanisme compensatori, per l'opció vital que representava el periodisme.

Aleshores va ser quan vaig ensopegar amb el sistema universitari: l'amarga evidència que el periodisme, o

si més no la llicenciatura en Periodisme, o si més no la llicenciatura en Periodisme en una universitat catalana, és el pitjor camí per a qui vulgui escriure ficció. Poques setmanes després de començar ja sabia que desertaria: em vaig passar l'any sencer entre la cafeteria i la biblioteca, llegint i fumant i escrivint paròdies d'obres clàssiques protagonitzades pels professors de la facultat: *Paco Veiga a Colonos*; *Don Ramon Sala de la Manxa*; *La tragèdia de Joan B. Culla, príncep de Dinamarca*...

Poques setmanes abans d'acabar el curs vaig parlar amb els meus pares i els vaig dir que havia decidit abandonar Periodisme. Els meus pares, provinents d'aquella generació per a la qual els estudis universitaris dels fills són una qüestió d'honor, una mena de desgreuge de la seva pròpia falta d'oportunitats educatives, van rebre la notícia amb decepció, i no sense retrets. Van acceptar seguir pagant-me els estudis, però amb dues condicions: no s'admetria una nova deserció i ells triarien la nova carrera: Dret. Pel meu propi bé. Pel meu propi futur.

No vaig poder oposar-m'hi. L'any perdut, la despesa inútil i, sobretot, aquelles mirades paternes, carregades de resignació davant de l'expectativa incomplerta, em van fer sentir massa culpable. Per descomptat, la perspectiva de la llicenciatura en Dret em semblava desoladora, però no em faltaven consols: era impossible que Dret fos pitjor que Periodisme, i tindria uns cinc anys per consagrar-los a l'escriptura de, com a mínim, un llibre que m'obria camí en el món de les lletres, sense cap altra distracció que uns enutjosos però senzills exercicis memorístics en forma d'exàmens trimestrals.

Però, ai, la peresa, les novel·les dels altres, la confiança en el fet que el meu geni em permetria tirar endavant tan bon punt m'ho proposés, els manuals de dret mercantil i penal i civil, els lleus desamors, les vagues borratxeres, els exàmens...; tot conspirava contra les meves bones intencions, i en arribar el darrer any només havia escrit uns quants contes breus i un parell d'esbossos i primers capítols de novel·les que no acabaria mai, perquè el talent m'havia permès superar aquelles etapes del meu aprenentatge literari sense que ni tan sols calgués enllestir-les.

De manera que vaig afrontar el darrer curs com un compte enrere, una cursa d'escriptura contra rellotge: calia acabar un llibre, el llibre que em permetria no haver d'exercir mai l'advocacia i que em faria entrar per la porta gran a les lletres catalanes. Em vaig proposar una ambiciosa novel·la que divagaria llargament sobre un altre llibre, un llibre encara inexistent, però tan pur, tan bell i tan vertader que, quan algun escriptor aconseguís redactar-lo, quan algú aconseguís posar sobre el paper la combinació de lletres que el conformaven o que podrien conformar-lo (i al llarg de la història alguns homes —Homer, Dant, Rimbaud, Proust, Borges— s'hi havien acostat molt), tan bon punt això s'esdevingués, l'univers es dissoldria, perquè, com va dir Mallarmé, l'univers existeix per arribar a un llibre, l'univers hauria existit per arribar a *aquest* llibre, i la seva existència ja no tindria sentit quan el llibre prodigiós i heroic hagués estat escrit.

El resultat dels meus esforços, malgrat la meva ambició, va ser molt més modest: l'esborrany d'un conte amb aquell argument i l'aprovat de totes les assignatures del

darrer curs de la carrera. Ja gairebé em podia considerar llicenciat. Només un pràcticum de fi de carrera em separava de l'abisme de la passantia i d'una vida laboral completament allunyada de la literatura.

Una vegada més, em vaig refugiar en l'esperança d'un altre aplaçament: el pràcticum encara podia salvar-me. El pretext del perfeccionament del meu anglès, una altra de les obsessions de la generació dels meus pares, va funcionar: els vaig convèncer que el millor era fer una estada a l'estranger. El meu tutor a la facultat va aconseguir-me un lloc com a assistent en pràctiques d'un amic seu, un professor de Dret Internacional a la universitat nord-americana de Bowdoin.

Així va ser com, ara fa uns deu anys, Nova Anglaterra, una terra propícia per a la literatura, on sembla que els escriptors proliferin màgicament, va esdevenir també el territori on es decidiria l'èxit o el fracàs de la meva vocació.

Vaig arribar a Bowdoin a principis d'estiu, amb la idea de viure-hi uns quants mesos abans de l'inici del curs acadèmic. Als matins mirava de millorar el meu anglès amb unes classes per a estudiants i becaris estrangers que ens oferia la universitat, al mateix *College*. Un cop acabades les classes, havent dinat, em quedava tota la tarda, fins a l'hora del tancament, a la Hawthorne-Longfellow Library. Acostumat a la furtiva biblioteca subterrània de la meua universitat a Barcelona, la Hawthorne-Longfellow em va semblar enlluernadora, com una enorme caixa de vidre al bell mig del frondós campus. Un gran bloc envidrat emmarcava l'entrada de la biblioteca a la façana principal; a tots dos costats hi havia panells més estrets,

de totxana vermella, que s'alternaven amb columnes de pedra blanca i amb altres columnes de vidre, en un equilibri diàfan de línies verticals i horitzontals. A les façanes nord i sud, les parts laterals de la biblioteca, tres amplis finestrals en forma d'arc, coronats per viseres de pedra i envoltats de vegetació, prometien hores de lectura feliç i lluminosa. Dos quadres presidien el *hall* de l'entrada, en honor dels dos cèlebres companys del curs de 1825 a Bowdoin que donaven nom a la biblioteca: en un costat, un Nathaniel Hawthorne madur, amb mostatxo adust i expressió gairebé malhumorada; en l'altre, Henry Wordsworth Longfellow, entrançable i «parenoèlic».

Jo repetia la mateixa rutina cada dia: arribava a la biblioteca després de dinar, m'asseia sempre a la mateixa taula, en un racó, prop dels finestrals de la façana nord, treia l'ordinador portàtil de la bossa i intentava endinsar-me en la meua novel·la. Pensava que la monotonia em faria bé, que necessitava una vida exterior asserenada per poder habitar el meu món interior i per propiciar que d'allà en sortissin altres mons, que haurien de poblar el meu llibre. Però, malauradament, la meua tenaç capacitat de distracció sempre trobava una manera per imposar-se sobre la meua benintencionada però feble disposició de treball. Qualsevol excusa servia per abandonar o postergar la redacció de la novel·la: de vegades, un afany de perfeccionisme en els exercicis de les classes d'anglès dels matins; sovint, el peremptori desig de llegir algun dels milers de llibres que tenia al meu abast, tant a l'edifici de la Hawthorne-Longfellow com a l'edifici annex, el Hubbard Hall, on hi havia la secció de literatura; en oca-

sions, la consulta per Internet d'alguna dada que, de sobte, em semblava imprescindible per continuar avançant en el meu llibre. També n'hi havia prou amb la hipnòtica i modesta observació, a través dels finestrals, del trànsit d'estudiants pels viaranyes que encerclaven la biblioteca.

Ja he dit que érem a l'estiu: els pocs alumnes que hi havia al campus preferien aprofitar el bon temps per llegir als jardins, ajaguts sobre la gespa en petits grups. La biblioteca, i en concret la part de la biblioteca on m'havia instal·lat, acostumava a estar gairebé buida. De tant en tant un bibliotecari s'acostava amb el carretó dels llibres retornats per desart-los novament a les prestatgeries, o un alumne, quasi sempre estranger, tafanejaba la secció de revistes i diaris o es connectava a Internet des dels ordinadors públics. De vegades, alguns d'aquests estudiants eren companys del meu curs d'anglès. Quan em reconeixien, em saludaven amb la mà, o se m'acostaven i inexplicablement provaven de donar-me conversa (suposo que sempre és menys intimidador practicar la llengua que un mira d'aprendre amb un altre estranger que no pas amb un natiu). Les meves respostes monosil·làbiques, però, no trigaven a foragitar-los; jo no tenia cap intenció ni cap interès a socialitzar.

Hi havia, malgrat tot, una amenaça: algú que no s'hagués conformat amb això, que hagués insistit, probablement amb conseqüències catastròfiques per a la meua concentració: una noia francesa, rossa, de nas aplatat, gairebé porcí, sobre el qual unes ulleres funàmbules se sostenien en un equilibri inconcebible. El perill francès havia vingut, com jo, per fer unes pràctiques a partir de

setembre i, també com jo, dedicava l'estiu a millorar el seu anglès abans de l'inici del curs. D'ençà que el primer dia li vaig resoldre un dubte sobre temps verbals, s'asseia sempre al meu costat, i, mentre esperàvem l'arribada del professor, no deixava d'interessar-se, amb el seu accent apocalíptic, sobre què feia jo a les tardes. On m'amagava? No m'havia vist enlloc, i això que li agradava passejar campus amunt i campus avall fins al punt que ja se'l coneixia com si fos casa seva. Jo somreia, i desviava la mirada cap a la porta, com si alguna cosa m'hagués fet pressentir que el professor ja arribava, i llavors ella m'explicava les coses que havia fet el dia anterior, i les que planejava fer aquella tarda, i l'endemà, amb l'esperança, imagino, que alguna vegada els seus plans em resultessin tan atractius que no pogués estar-me d'implorar-li que em permetés acompanyar-la.

I és cert que en alguna ocasió el petit dimoni de la perversitat que sabotjava la meva escriptura m'havia temptat; què hi havia de dolent a cedir a aquell assetjament i relaxar-me una mica, encara que fos una sola tarda? Però jo sabia que les coses no serien tan fàcils, que la voluntat és una construcció imprevisible, tan forta com la més dèbil de les seves peces, i que un sol dia sense visitar la biblioteca amb la intenció de treballar en la meva novel·la podria posar en perill la meva determinació.

Era cert que aquella determinació s'ensorrava cada tarda amb ridícules distraccions, però també era cert que cada nit, abans d'adormir-me, era prometèicament reconstruïda, i que si continuava passant les tardes a la biblioteca el meu llibre podria tenir alguna possibilitat de

reixir; en canvi, si cedia al setge francès, deixeu tota esperança, vosaltres que hi entreu.

De manera que, una mica per aquest no voler procurar-me una coartada que m'allunyés de l'escriptura, i també una mica per la meva incapacitat davant les situacions de flirteig, vaig ignorar l'entusiasme de la meva francesa. Caldrà que confessi, però, que si l'assetjament hagués vingut de la noia ucraïnesa que s'asseia dues fileres més endavant hagués estat més difícil resistir-s'hi.

Una tarda, el perill es va presentar a la biblioteca. Jo em trobava al meu lloc habitual, on acostumava a asseure'm, fent els últims retocs al primer esborrany, escrit a mà, d'un petit conte per a un dels exercicis de les classes d'anglès; el conte tractava sobre un comerciant de tabac que, de manera inversemblant, aconseguia resoldre un crim abans que aquest es produís. Ingènuament, l'havia ambientat a l'estepa russa, amb l'esperança de cridar l'atenció de l'altra noia, que en aquell moment la feia russa, i no ucraïnesa. Llavors, des de la meua taula vaig veure com la meua companya francesa passejava a l'altra banda dels finestrals. Immediatament, vaig girar el cap, amb un gest tan sobtat i tan violent que segurament va cridar encara més l'atenció. No sabia si m'havia reconegut, i tornar a girar-me per comprovar-ho era una opció massa arriscada. Vaig preferir posar-me en el pitjor dels casos i suposar que sí, que la francesa m'havia vist i que ara mateix enfilava el camí cap a l'entrada de la biblioteca, per venir a saludar-me i a temptar-me. Calia prendre una decisió ràpida. Molt de pressa, vaig guardar l'ordinador dins la bossa, vaig recollir els fulls amb el meu conte,

i el diccionari i un parell de llibres que m'acompanyaven, em vaig aixecar i vaig endinsar-me en el laberint de prestatgeries. Però cap racó em semblava prou segur i amb cautela vaig encaminar-me cap a les escales que conduïen al soterrani i vaig recórrer el fosc passadís que connectava la Hawthorne-Longfellow amb l'edifici annex.

El Hubbard Hall era l'antiga biblioteca de la Universitat. Va ser construït a principis del segle XX i, malgrat que unes dècades després la Hawthorne-Longfellow el va substituir com a biblioteca principal de Bowdoin, encara conservava les seccions corresponents a unes poques matèries, entre les quals hi havia les de literatura. L'apartat de literatura nord-americana, que jo havia visitat assíduament durant aquelles setmanes, seria un bon lloc on arrecerar-me. Vaig deixar la meva bossa, els llibres i els fulls manuscrits en una de les petites taules de consulta. Estava massa alterat per seguir escrivint el meu exercici. Seria el perill francès prou perspicaç per sospitar la meva fugida i per endevinar, a partir del meu fervor per la literatura, que el Hubbard Hall era l'amagatall més obvi? Vaig pensar que, si em trobava, l'evidència de l'evasió faria que el nostre encontre em resultés doblement vergonyós, i que això em faria més vulnerable a les seves proposicions. Potser si em refugiava entre els prestatges per escollir alguns llibres allunyaria aquells pensaments paranoics que m'assaltaven. Però no vaig aconseguir dominar la meva inquietud: cada pocs segons alçava el cap i mirava a banda i banda dels passadissos i canviava contínuament de secció. Tot semblava tranquil. Potser sí que l'havia deixada enre-re. Potser la meva estratègia d'ocultació havia funcionat.

En alçar la vista cap a un dels extrems del passadís on em trobava, però, vaig descobrir una mirada familiar: la meua companya de classe ucraïnesa s'havia aturat i semblava esguardar-me atentament. Vaig intentar dissimular i vaig agafar el primer llibre amb què la meua mà tremolosa va ensopegar: un tractat de literatura fantàstica nord-americana. El vaig obrir i el vaig fullejar, sense deixar de mirar de reüll la ucraïnesa. Ella va fer un gest amb els braços, com si demanés a algú que s'acostés. Em vaig témer un complot femení; la ucraïnesa s'hauria fet amiga de la meua perseguidora, i ara l'estava ajudant a trobar-me. En uns pocs segons, el perill francès trauria el nas (si tal cosa era possible) d'entre els prestatges i em convidaria a passejar pel campus, prendre un gelat, anar al cinema, besar-nos entre els matolls, sopar una pizza mentre m'explica la seva vida a Tolosa amb el seu xicot i el seu gos, i la meua novel·la s'hauria acabat.

Però no. Els nassos i caps que van abocar-se d'entre els prestatges van ser els de les dues noies que acostumaven a asseure's al costat de la ucraïnesa a les classes d'anglès. Les tres es van quedar mirant i després van riure, amb una riallada esmoreïda, d'hospital. Van comentar alguna cosa entre elles mentre encara somreïen, i després van desaparèixer. Em vaig quedar consternat. Sempre m'he sentit incòmode i humiliat en les situacions en què sóc el centre d'atenció i ignoro per què. El meu principal consol en aquests casos és que moltes vegades acabo adonant-me que *em pensava* que era el centre d'atenció, però en realitat no era així, en realitat seguia sent tan invisible com de costum, cosa que no sé si encara hauria d'afligir-me més.

I això era, un cop més, el que havia passat aquesta vegada, perquè quan em vaig girar cap a l'altra banda del passadís, vaig veure que hi havia algú molt a prop meu. Com havia aconseguit esmunyir-se tan silenciosament, sense que me n'adonés? En qualsevol cas, era impossible que jo hagués cridat l'atenció de ningú amb ell al meu costat. Alt, atractiu, de pell neta i rosada i llavis finíssims. Unes rudimentàries entrades preludiaven uns cabells negres i crespats, com de geni perplex. Vestia de manera excèntrica: camisa antiquada, blanca, amb el coll aixecat fins a cobrir gairebé la part inferior de les galtes, una armilla negra, un insospitat gavany també negre. Amb una mà sostenia un llibre, amb l'altra n'obria un de nou, i el fullejava, i el deixava a terra, els sospesava, els tornava a agafar i els descartava com un tafur en plena partida. De sobte, la seva atenció es va centrar en un gros volum que sobresortia dels prestatges inferiors. Es va agenollar i el va agafar, aquesta vegada amb les dues mans. Va passar pàgines febrilment; de tant en tant s'aturava i recorria els fulls amb la mirada i sacsejava el cap. Em vaig quedar mirant l'espectacle durant un o dos minuts, sense que en cap moment el jove aixequés els ulls per protestar per la meva impertinència. Finalment vaig advertir que la meva actitud el podria fer sentir incòmode, i vaig decidir que ja era hora de tornar a la Hawthorne-Longfellow. Vaig baixar les escales i poc abans d'arribar al soterrani vaig anar al lavabo i a les màquines expenedores. Quan ja estava a punt d'enfilars el passadís que comunicava els dos edificis vaig adonar-me que m'havia descuidat les meves coses a la secció de literatura nord-americana. En passar novament, aquesta vegada per

l'altre costat, pel passadís on abans havia vist el jove del gavany, vaig desviar la mirada per comprovar si encara hi era. No hi havia ningú. Tot el que en quedava eren quatre torres de llibres desendreçats. Vaig acostar-m'hi per tafanejar. La selecció era força variada: algun clàssic, algunes històries de literatura nord-americana del XIX, alguns autors que desconeixia, i aquell volum gros que tant li havia interessat: una enciclopèdia d'escriptors nord-americans. Vaig deixar els llibres on els havia trobat i vaig reprendre el meu camí. En arribar a la taula on havia deixat les coses, vaig comprovar desconcertat que els fulls en què havia escrit el conte per a l'exercici de l'endemà havien desaparegut. Algun graciós, qui sap si la falsa russa a qui volia impressionar amb l'escrit, o potser les seves amigues, havia aprofitat la meva llarga absència per furtar-me'ls. No em va importar gaire. Ressentit de manera absurda però irrevocable per les riallades que primer havia cregut que anaven adreçades a mi, ja havia decidit que no el continuaria i que, així de terrible era el meu rancor, escriuria una variació del mateix argument *però no ambientada a Rússia*. De manera que vaig recollir les meves coses, vaig tornar a la Hawthorne-Longfellow i vaig dedicar la resta de la tarda a escriure una nova versió del conte.

Res no va canviar durant les setmanes següents. Vaig mantenir la meva rutina amb grans esforços, i només una sobtada i forta febre em va mantenir apartat de la biblioteca i de les classes d'anglès durant uns pocs dies; vaig mantenir sense cap esforç el meu fracàs en la redacció de la novel·la, que gairebé no avançava; vaig millorar el meu anglès; vaig seguir llegint clàssics de literatura nord-ame-

ricana; el meu perill francès cada cop em semblava menys un perill que una temptació, i continuava oferint-se dia rere dia (si bé és cert que cada vegada amb menys convenciment), i la meva temptació russa o ucraïnesa es continuava mantenint fora del meu abast, tot plegat mentre l'estiu es vessava assossegadament sobre el campus, sense glòria ni derrota. També vaig veure unes quantes vegades més el jove del gavany, aquest cop ja sense gavany ni armilla i amb un pentinat més discret, però sempre ocult entre els passadissos de la secció de literatura nord-americana del Hubbard Hall, envoltat de llibres, entregat ascèticament a la lectura apressada d'un volum rere un altre, amb l'enciclopèdia d'autors sempre a l'abast de la mà.

A finals d'agost vaig adonar-me que no aconseguiria acabar la meva novel·la. Havia reescrit vuit vegades el primer capítol, sense que cap d'aquelles vuit versions hagués estat enllestida de manera satisfactòria. Estava esgotat, i l'obcecació amb la literatura m'havia començat a semblar absurda; la realitat és que quan s'escriu una novel·la sempre es corre a la vora de l'abisme, i l'habilitat de l'escriptor consisteix a apropar-s'hi tant com sigui possible, sense precipitar-s'hi. Però jo m'havia estimbat; havia caigut donant voltes i voltes, m'havia esparracat la roba, m'havia trencat tots i cadascun dels meus ossos i ara jeia, amb l'orgull esmicolat, revinclat com un ninot entre els matolls, al fons del precipici. Havia d'assumir que els meus somnis literaris s'acabaven allà. Si durant tot l'estiu, amb l'única i senzilla ocupació d'un insípid curs d'anglès, no havia estat capaç d'avançar en la novel·la que hauria d'impulsar-me cap a la celebritat, no hi havia cap

motiu per pensar que seria capaç de fer-ho durant els tres mesos següents, amb la vida molt més exigent i atrafegada que m'esperava com a professor assistent, i encara menys després, ja de nou a Barcelona, amb la passantia i el treball en algun bufet: la vida burgesa, els calés, la manca de temps lliure, l'oci fàcil que els calés ens impulsen a adquirir per omplir el poc temps lliure, una feina convencional disposada a xuclar fins a l'última gota de creativitat del meu cervell. No hi havia esperança per a la literatura. Això ja no era una coartada, era una realitat.

De manera que vaig guardar l'ordinador a la bossa, vaig endreçar els meus esquemes i les meves anotacions sobre la novel·la, els vaig desar dins una carpeta i em vaig disposar a oblidar-me del meu llibre i de la creació literària, amb la intenció de gaudir de tot allò que la vida a Bowdoin pogués oferir-me en les poques setmanes que faltaven abans de començar el meu període de pràctiques. Vaig deixar, també, de resistir-me a les proposicions de la meva temptació francesa, que ara ja no suposava cap perill per a la meva integritat artística. Gairebé tots els dies l'acompanyava allà on volgués portar-me: vam passejar pel campus, vam anar al cinema, ens vam tancar a la seva habitació en pudoroses tardes d'amor, vam fer algunes excursions a Portland, a Boston, a Salem, i al Sebago Lake i a altres llacs dels que abunden a l'estat de Maine; vaig escoltar històries sobre l'enyorament de la mantega, el bon vi i els formatges, sobre el caràcter dels nord-americans, sobre un gos i un exxicot a Tolosa. I el cert és que em vaig sentir millor. I la conseqüència natural del meu revifament va ser una reconstrucció, lenta però imparable, de

les meves ambicions literàries. Sempre hi ha lloc per a les excuses, però també per a l'esperança. Ara, podia assumir que no seria mai la jove promesa que irrompria en la literatura catalana com un meteor. No cauria per sorpresa, no obriria un cràter gegantí, un esvoranc de foc i esclai en aquella terra àrida. Cap gernació no s'apilotaria al meu voltant i preguntaria: «D'on coi ha sortit?»; «Quin és el seu nom?»; «Quin és el seu propòsit?». Res d'això no s'esdevindria. Podia assumir-ho; *ara* podia assumir-ho. De totes maneres, ja era massa vell per ser un Rimbaud. I hi havia altres camins. La meva obra podia seguir madurant, lentament. Res no impedia que la irrupció estel·lar que havia imaginat no pogués produir-se amb trenta anys o quaranta o cinquanta en lloc d'uns tendres vint-i-tres. La carpeta amb les notes i els esborranys de la novel·la romandria tancada, al fons de la meva maleta. No la tocaria. Acabaria el meu pràcticum i em llicenciaria, i després seguiria, amb aparent docilitat, el camí que els altres m'havien traçat: l'advocacia. Però no apagaria la flama de la literatura. Algun dia, potser cinc anys més tard, potser trenta, però algun dia, recuperaria aquella carpeta i acabaria el que havia començat. El somni de fama imperible, que, somni com és, resulta més poderós que mil realitats, continuaria esperant-me.

Però tot això que imaginava als llacs de Maine, amb la meva temptació francesa al costat, i que vaig seguir imaginant els mesos següents, mentre treballava com un esclau a canvi de la convalidació del pràcticum per part d'un miserable professor de Dret Internacional, tot allò es va esvaïr lentament en el temps.

